

# PROJECTE COMSALUT

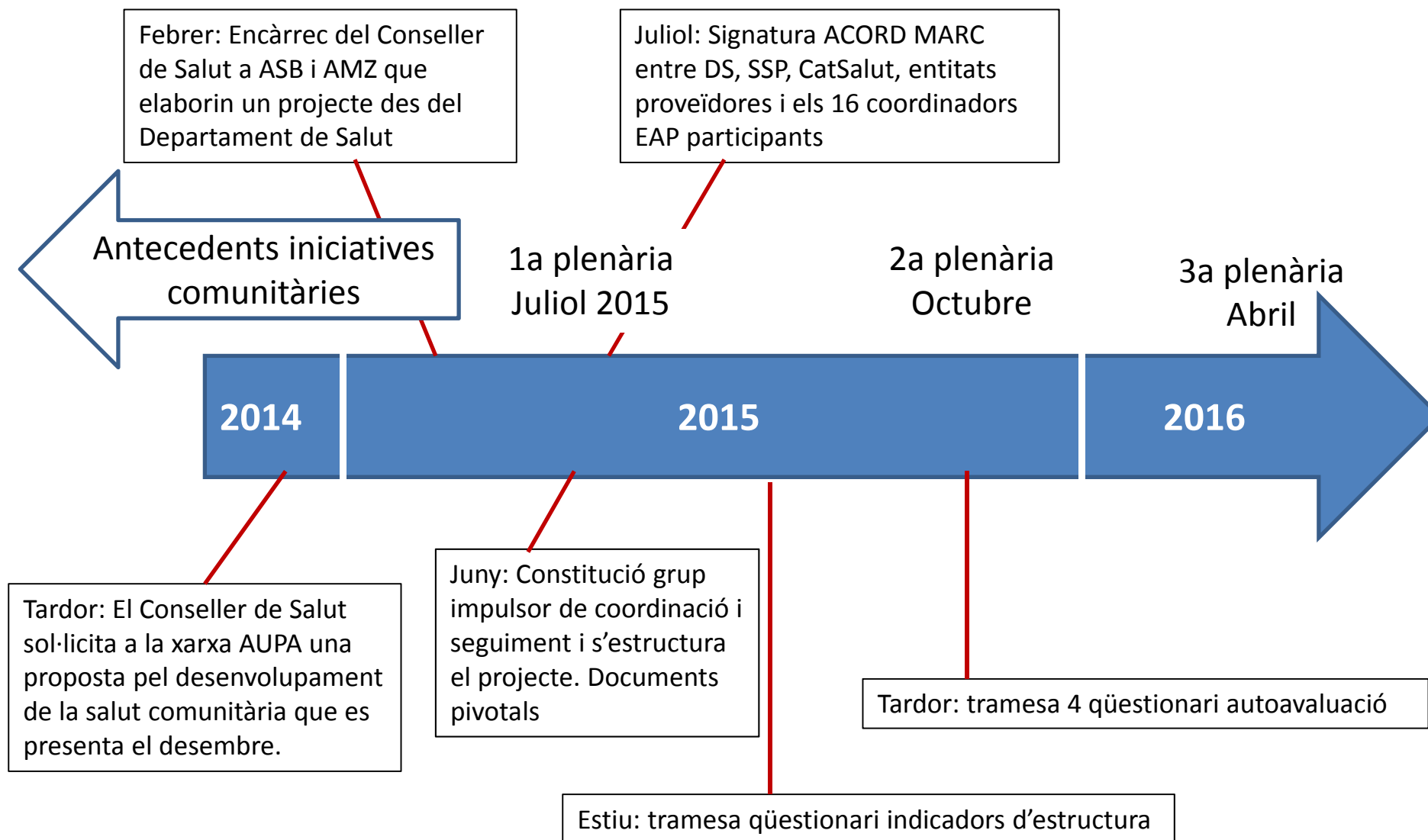
Comunitat i salut: atenció primària i comunitària

Grup avaluació del projecte

Joan MV Pons

6 octubre 2016

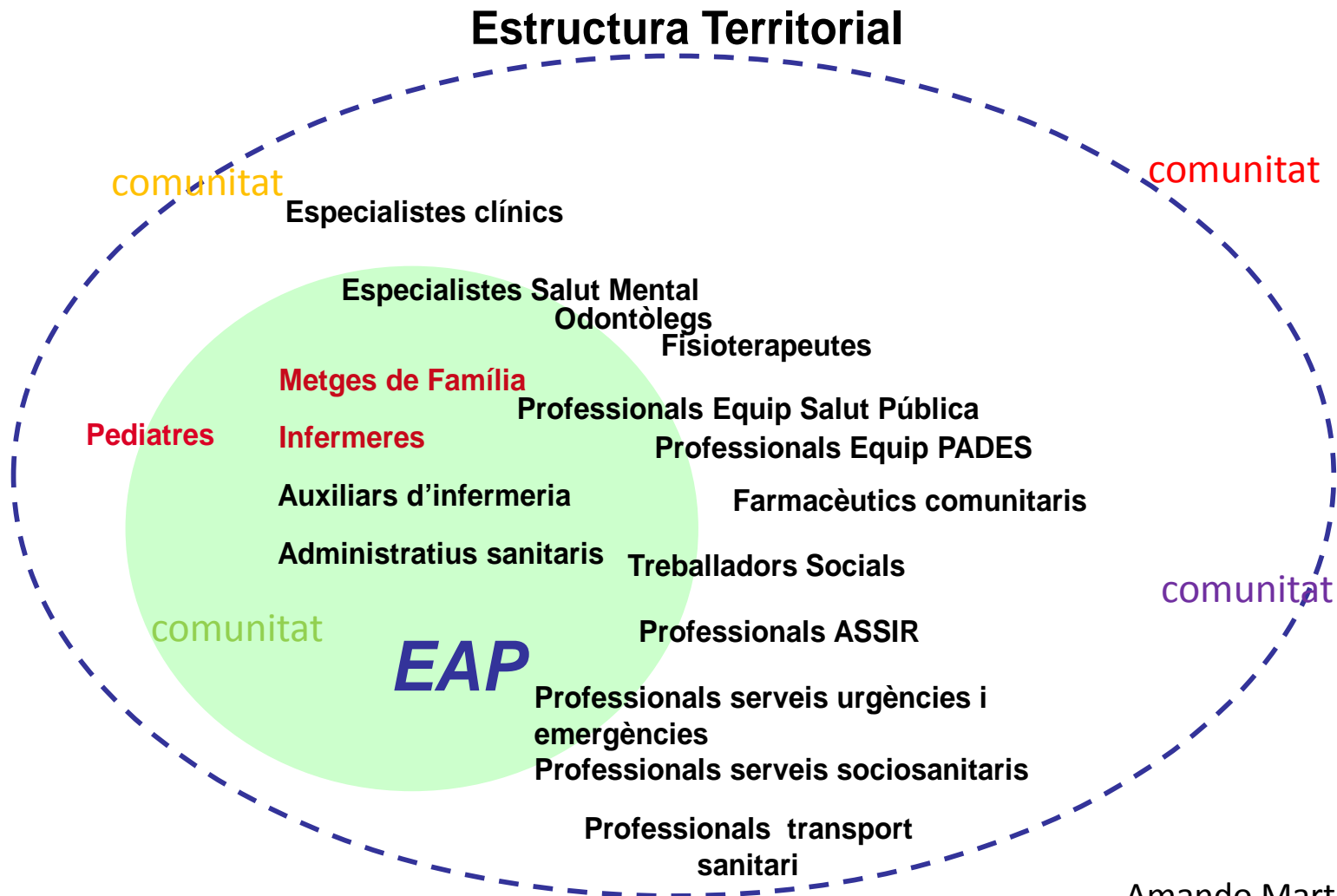
Les trobades de salut pública del CSC



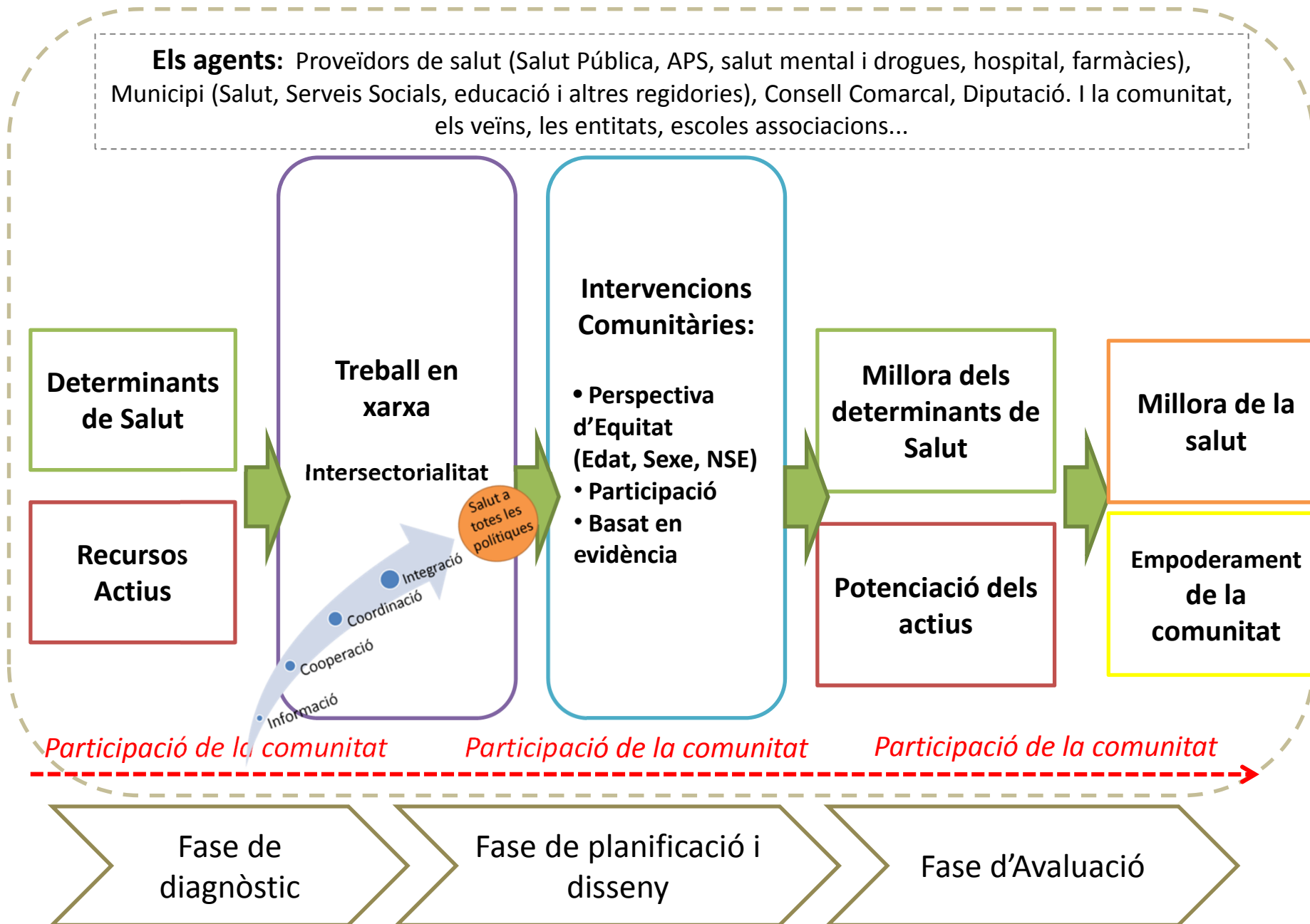
# COMSalut: propòsits i objectius

- Reorientació del sistema sanitari cap a una perspectiva comunitària (definida i compartida) basada en la detecció de necessitats i la identificació dels recursos i actius (mapa)
- Treball en xarxa dels dispositius d'AP, Salut Pública i altres agents locals (intersectorial i coordinació)
- Redisseny cartera de serveis: implementar activitats comunitàries d'efectivitat provada atenent necessitats (malalties cròniques)
- Eliminar activitats (individuals, de prescripcions fàrmacs i proves diagnòstiques) que no aporten valor
- Implicació (participació activa) de ciutadans i pacients
- Actuar sobre els determinants socials de salut

# RECURSOS I PROFESSIONALS SANITARIS I SOCIALS ACTUALS EN ATENCIÓ PRIMÀRIA I COMUNITÀRIA



## Marc conceptual de la Salut Comunitària:



# Material i mètode

- 16 EAP participants amb diversitat de:
  - entitats proveïdores (9ICS, CAPSE, UCH, CSSC, BSA, CASAP, PANEM)
  - distribució geogràfica (7 de BCN)
  - experiència en acció comunitària (AUPA)
- Avaluació
  - Implantació/procés
  - Intervencions/impacte/resultats
    - específiques
    - genèriques

# Material i mètode

Guia operativa d'avaluació  
de l'acció comunitària

Document en construcció. Versió febrer 2014

- Avaluació

- Implantació/procés

- Planificació i organització
    - Participació ciutadana
    - Mesa tècnica
    - Equip comunitari

- Avaluació

- Intervencions /impacte

- Activitats
    - Objectius
    - Impacte individu
    - Impacte grup
    - Impacte comunitari

Ajuntament de  
Barcelona



# Material i mètode: disseny

- Abans i després (quasi-experimental)  
Els 16 EAP participants  
Qüestionaris d'autoavaluació
- Comparatiu (casos – control)  
Els 16 EAP participants i 32 EAP no participants  
Selecció comparadors:
  - utilització serveis
  - renda ( $>100.000\text{€}$  i  $< 18.000\text{€}$  ajustat per edat i sexe)
  - entitat proveïdora



# Comparatiu

EAP participants

EAP no participants

## INDICADORS

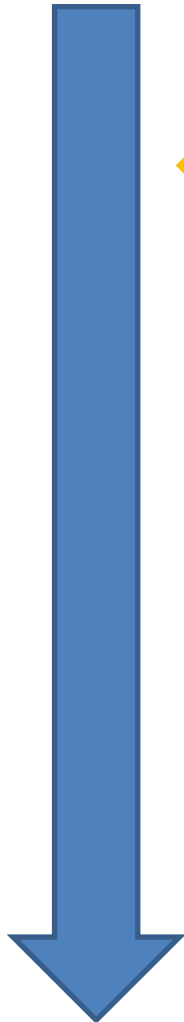
medi ambient  
salut reproductiva  
morbiditat  
mortalitat  
estils de vida

pràctiques preventives

utilització de serveis (sanitaris i socials)

prescripció (farmàcia, proves,...)

determinants socioeconòmic



# Nivells d'avaluació

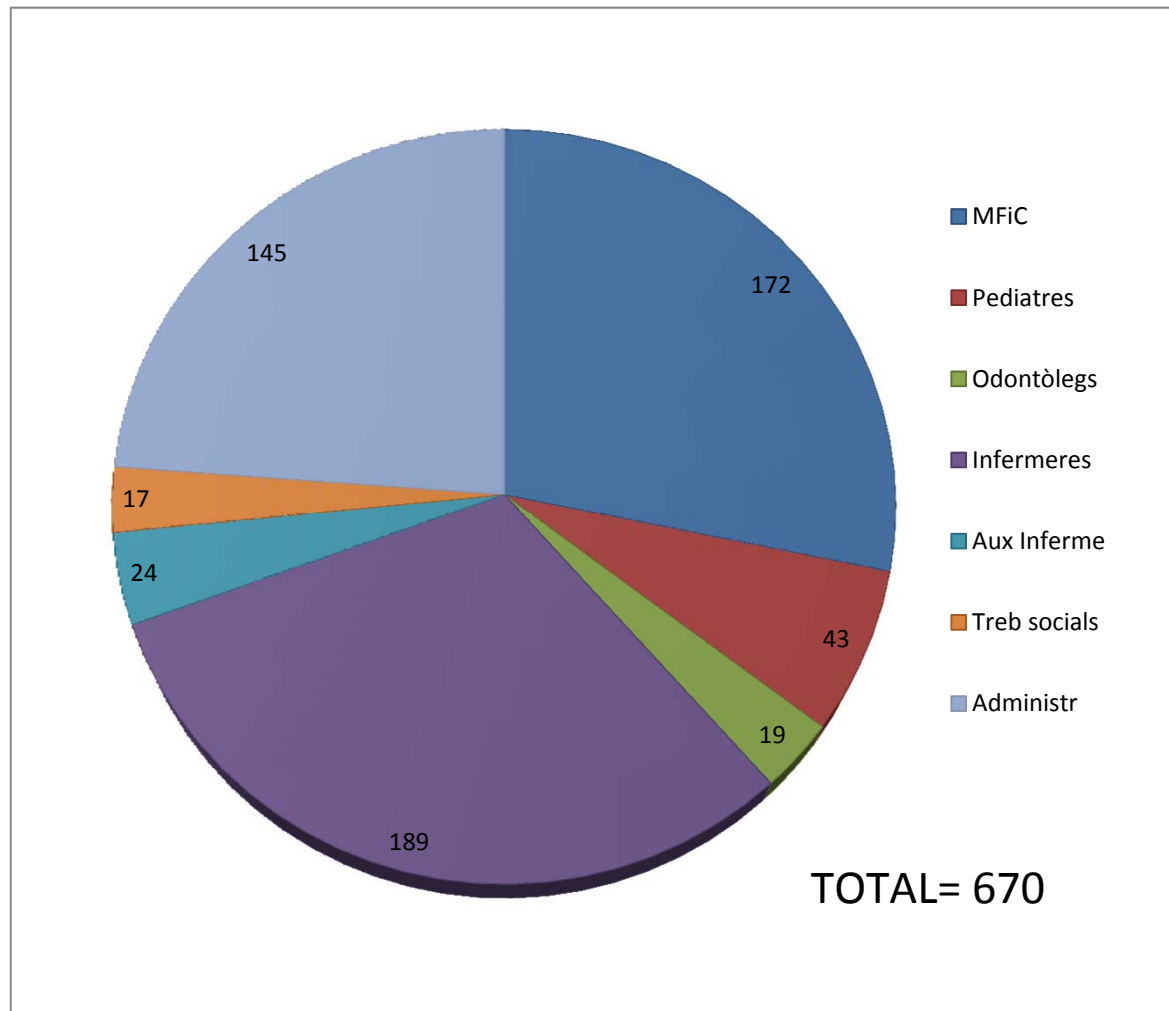
- Cada EAP – procés
- Model d'atenció comunitària – Contracte de serveis CatSalut
  - De un EAP no sensibilitzat ➔ sensibilitzat
  - Petit equip implicat ➔ implicació de tot l'equip
  - No equip motor (intersectorial etc) a tenir-lo
  - Planificar les intervencions en funció de l'estat de salut conegut i prioritzat de manera participativa
  - De no tenir participació ➔ vehiculada la participació
  - Incorporar la visió dels actius en salut
  - Model concret de Procés Comunitari
- Indicadors en salut i determinants socials

# Material i mètodes: variables de resultats

- Variable de resultat principal (llarg termini): millora en indicadors de salut:
  - Genèrics
  - Específics
- Variables de resultat secundàries (curt i mig termini):
  - Participació i activitats comunitàries - ECAP
  - Consum de recursos (visites, fàrmacs, proves)
  - Satisfacció (ciutadans, pacients, professionals)
  - Resultats en intervencions comunitàries específiques
- Catàleg indicadors

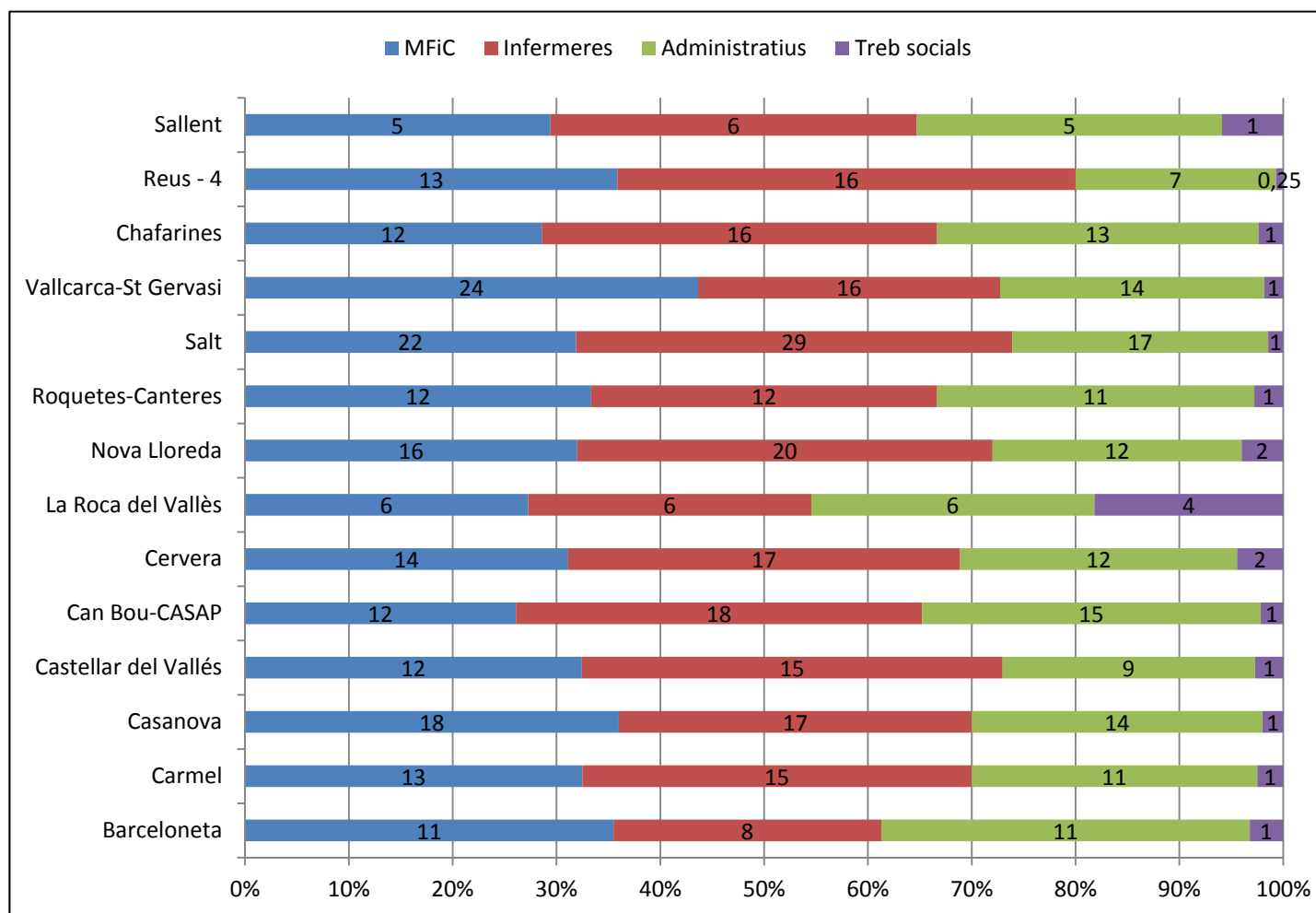
# Indicadors estructura: RRHH

15 EAP

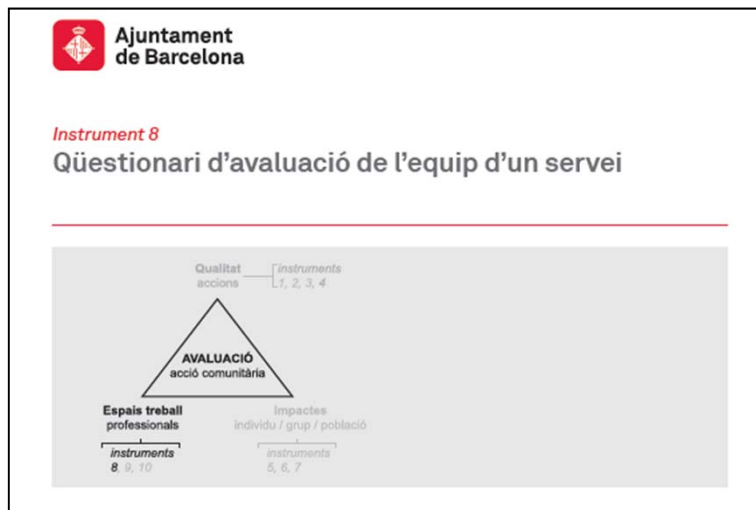
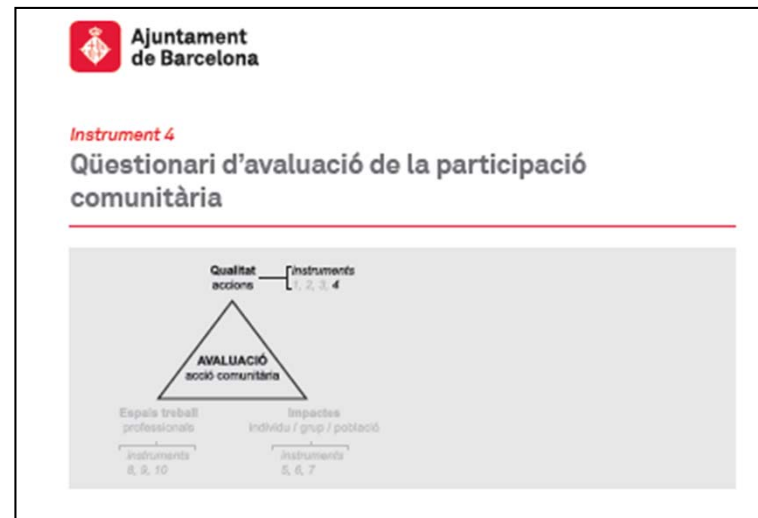


# Indicadors estructura: RRHH

15 EAP



# Abans i després: qüestionaris autoavaluació



# Qüestionaris d'autoavaluació

- Per constatar estat de situació/progrés en els processos, no pas per comparar EAP
- Es sol·licitava doble resposta (responsable EAP i responsable SP), però sols 1 EAP ho ha fet
- 2 EAP no omplen qüestionaris de planificació i organització d'intervencions comunitàries (Casanova i Castellar del Vallès)
- 2 qüestionaris (planificació/organització i participació comunitària) puntuen, però en els altres també s'introdueix puntuació: major puntuació → major assoliment (òptim)

# Qüestionaris autoavaluació

## Qüestionari d'avaluació de la planificació i organització

Valora el grau d'acord i respon

1 2 3 4 -

1. Existeix un document previ al desenvolupament de l'acció que reculli el pla de treball detallat (objectius, activitats i temporització)

○ ○ ○ ○ ○

Per què?

1 2 3 4 -

2. Existeix un diagnòstic actualitzat on han participat entitats, serveis públics i veïns / *Es coneix adequadament la situació en el moment inicial del projecte (moment zero)*

○ ○ ○ ○ ○

Per què?

1 2 3 4 -

3. El pla de treball respon als aspectes identificats al diagnòstic

○ ○ ○ ○ ○

Per què?

1 2 3 4 -

4. Existeix una planificació temporal dels objectius i les actuacions a sis mesos, un any, tres anys

○ ○ ○ ○ ○

Per què?

16. En els darrers 12 mesos

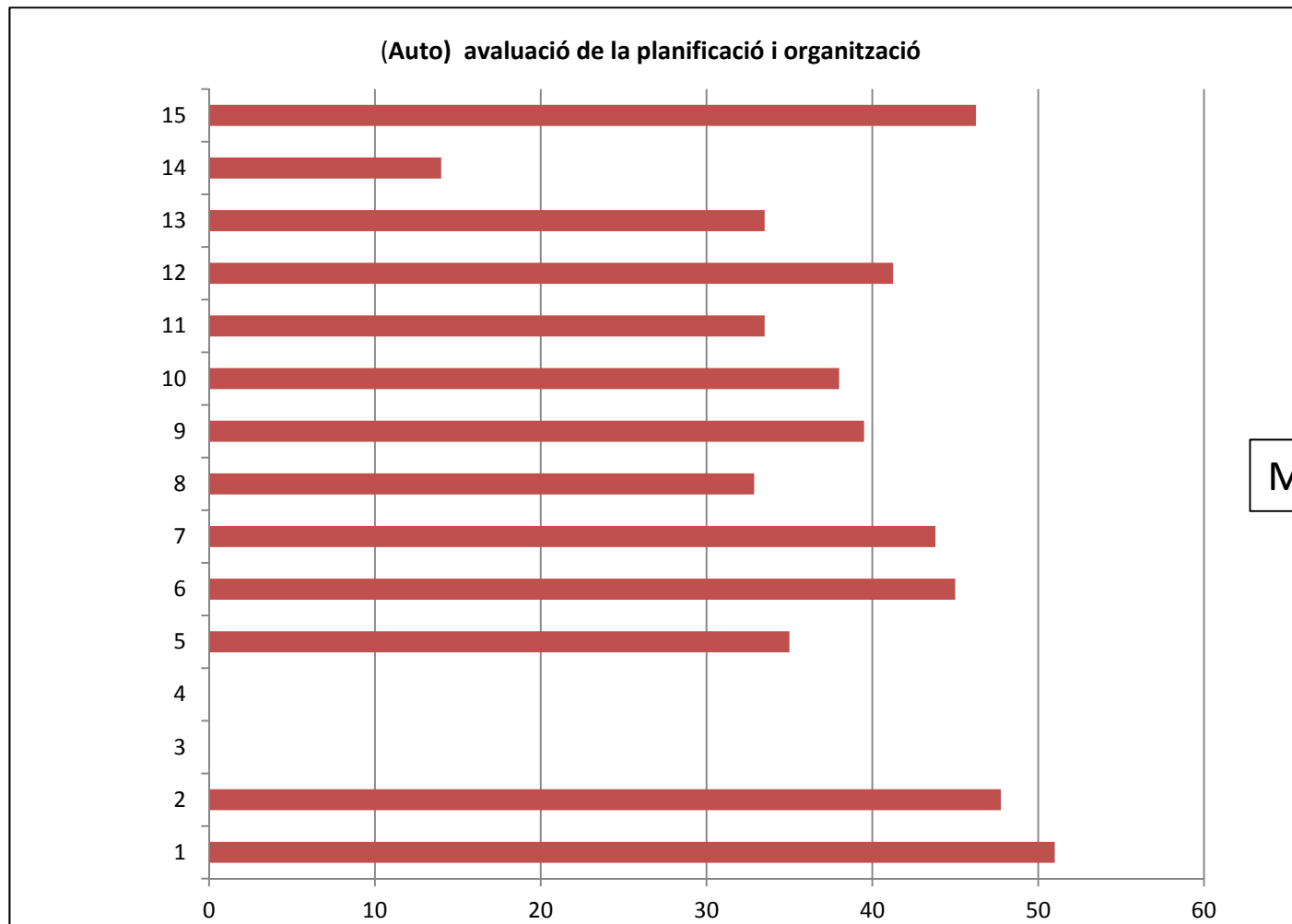
- a) S'han dut a terme activitats de formació en acció comunitària adreçades als promotors i organitzadors del programa o projecte ☐ ☐
- b) S'han dut a terme trobades informals (sentit lúdic) entre els promotors i organitzadors (sopars, tertúlies, trobades espontànies,...) ☐ ☐
- c) Quan hi ha hagut conflictes, les persones, entitats, i/o serveis implicats, hem dedicat temps i espai per a la seva gestió ☐ ☐
- d) S'ha fet alguna reunió d'avaluació amb presència de promotors, dinamitzadors i participants ☐ ☐



# Qüestionari Autoavaluació de la planificació i organització

- Exemplificar dos o més activitats comunitàries
- Alguns responen sense detallar activitat (com si avaluessin ComSalut)
- 2 EAP no responen aquest qüestionari
- Major desenvolupament d'activitats comunitàries en alguns EAP
- Intervencions avaluades: Gaudim, la Lita, salut i escola, macrocaminada intergeneracional, Fem salut, dinars acompanyats, tallers amb PIAD, escola de salut, activa't a casa.
- Més planificació que avaluació

# Qüestionari Autoavaluació de la planificació i organització



# Qüestionaris autoavaluació

## Qüestionari d'avaluació de la participació comunitària

Promotors i organitzadors (qui participa activament en els diferents espais de planificació, seguiment i treball del programa o projecte).

Serveis públics

Entitats prestadores de serveis

Associacions / Grups del barri

Persones que participen a títol individual

4. Les entitats identificades al quadre inicial d'aquest qüestionari participen activament en:

- |   |           |
|---|-----------|
| a) l'elaboració del diagnòstic comunitari i en el seguiment del programa o projecte | ○ ○ ○ ○ ○ |
| b) en el disseny i execució del programa o projecte                                 | ○ ○ ○ ○ ○ |
| c) en l'avaluació del programa o projecte   | ○ ○ ○ ○ ○ |
| d) en la gestió econòmica del programa/projecte                                     | ○ ○ ○ ○ ○ |

5. Les persones usuàries o beneficiàries del programa o projecte tenen un paper rellevant en:

- |   |           |
|---|-----------|
| a) en la planificació i el seguiment del programa o projecte                  | ○ ○ ○ ○ ○ |
| b) en l'execució, assumint responsabilitat i tasques, del programa o projecte | ○ ○ ○ ○ ○ |
| c) en l'avaluació del programa o projecte                                     | ○ ○ ○ ○ ○ |
| d) en la gestió econòmica del programa/projecte                               | ○ ○ ○ ○ ○ |

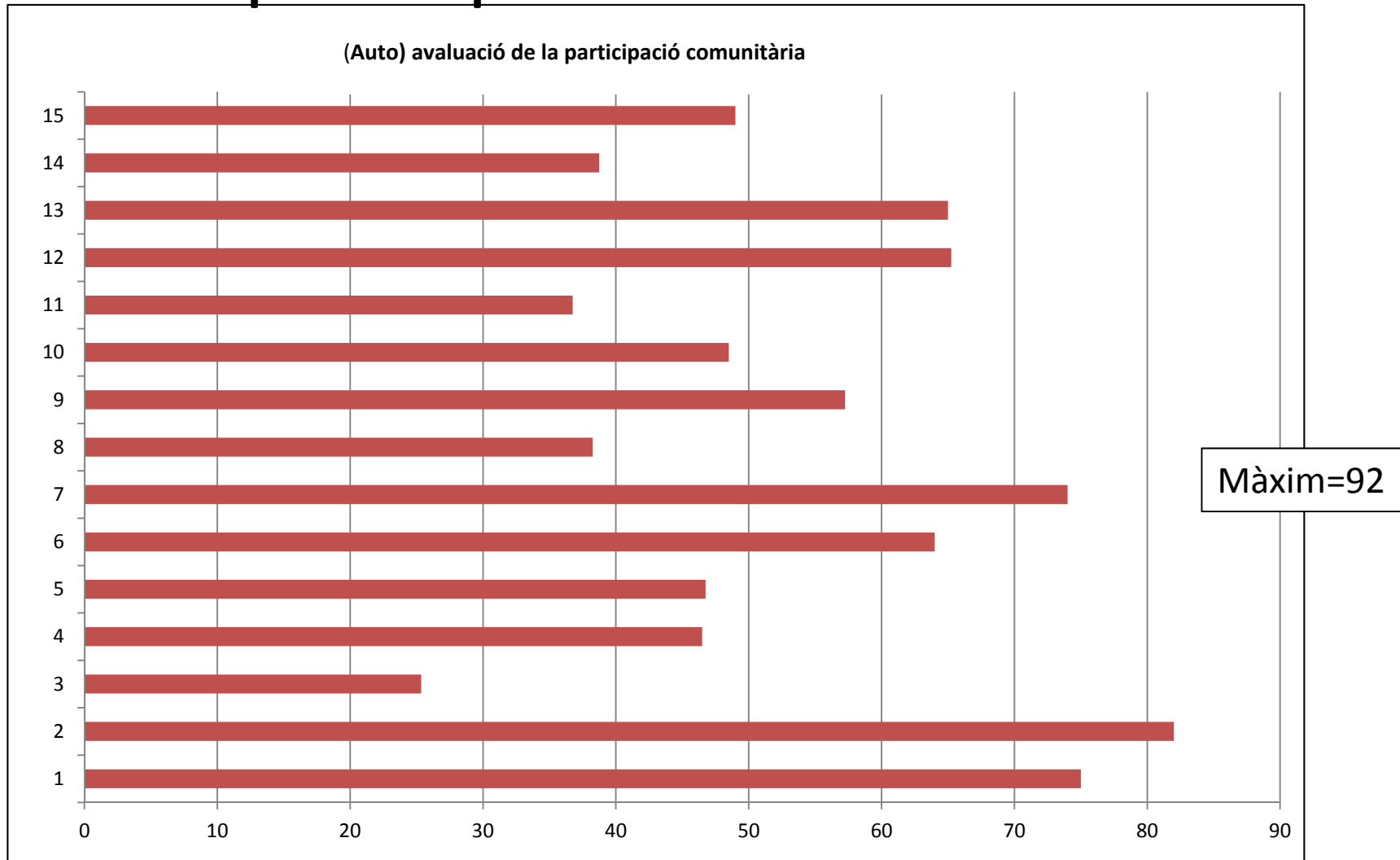
# Qüestionari d'autoavaluació de la participació comunitària

- Es sol·licita llistats d'altres entitats participants: serveis públics, entitats prestadores de serveis, associacions/grups barri, persones individuals.
- En la part final del qüestionari es valora el grau de participació (en diagnòstic, elaboració propostes, organització activitats i assistència activitats) dels diferents col·lectius humans (infants, adolescents, gent jove, dones, adults, gent gran, immigrants, comerciants, gent d'associacions, altres)
- Els més incipients deixen aquestes preguntes en blanc

**Promotors i organitzadors (qui participa activament en els diferents espais de planificació, seguiment i treball del programa o projecte)**

Serveis Públics	Entitats prestadores de serveis	Associacions/grups del barri	Persones a títol individual
EAP Ajuntament Serveis socials ASP-BCN Escoles bressol IES Escoles primària Radio Departament Salut Centre cívic Hospital	Biblioteca ICS CSMIJ SMA (mental adults) Ajuntament Càritas Diputació Fd salut mental Creu Roja ASPRODIS Farmàcies	Taules diverses AAVV Educadors carrer Associació contra el càncer Associacions diverses Casal joves Casal gent gran Pla desenvolup. Unió romaní Club marítim Club natació	Noms voluntaris

# Qüestionari d'autoavaluació de la participació comunitària



# Qüestionaris autoavaluació

## Qüestionari d'avaluació de l'equip d'un servei

### Nivell comunitari

1. En el desenvolupament d'activitats o projectes comunitaris, l'equip participa amb presència de professionals d'altres organitzacions, administracions o empreses?

- ☐ Normalment no
- ☐ Sí, hi assistim, però no hi tenim un paper promotor
- ☐ Sí, en un paper promotor o de lideratge

2. L'equip intercanvia informació amb altres serveis d'altres organitzacions, administracions o empreses?

- ☐ Normalment no
- ☐ Sí, en determinats moments puntuals
- ☐ Sí, regularment, participant en espais tècnics de treball (meses tècnics, etc.)

3. L'equip desenvolupa projectes conjuntament amb altres serveis d'altres organitzacions, administracions o empreses?

- ☐ Normalment no
- ☐ Sí, però sense liderar-los ni ser-ne promotors
- ☐ Sí, en un paper promotor o de lideratge

4. L'equip participa d'espais de treball amb presència d'entitats ciutadanes en el desenvolupament d'activitats o projectes comunitaris?

- ☐ Normalment no
- ☐ Sí, en moments puntuals
- ☐ Sí, regularment i compartint espais de treball conjunt

Indica'n algun:

2. En les últimes cinc setmanes laborals, quantes hores de les reunions internes de l'equip s'han dedicat a l'agenda comunitària?

- ☐ Menys d'una hora
- ☐ Entre una i cinc hores
- ☐ Més de cinc hores

3. Durant l'últim any, quants professionals de l'equip han participat en espais de formació o recerca sobre acció comunitària?

- ☐ Cap professional
- ☐ Alguns professionals, però menys del 50%
- ☐ Més del 50% dels professionals de l'equip

4. En el darrer any o curs, s'ha qüestionat dins l'equip la dedicació del servei a l'acció comunitària?

- ☐ Sí, gran part de l'equip ha qüestionat la dedicació a l'acció comunitària
- ☐ Sí, però han estat poques persones o qüestionaments molt puntuals
- ☐ No, cap o gairebé cap professional de l'equip ho ha qüestionat

5. L'equip fa una avaluació de la seva estratègia comunitària?

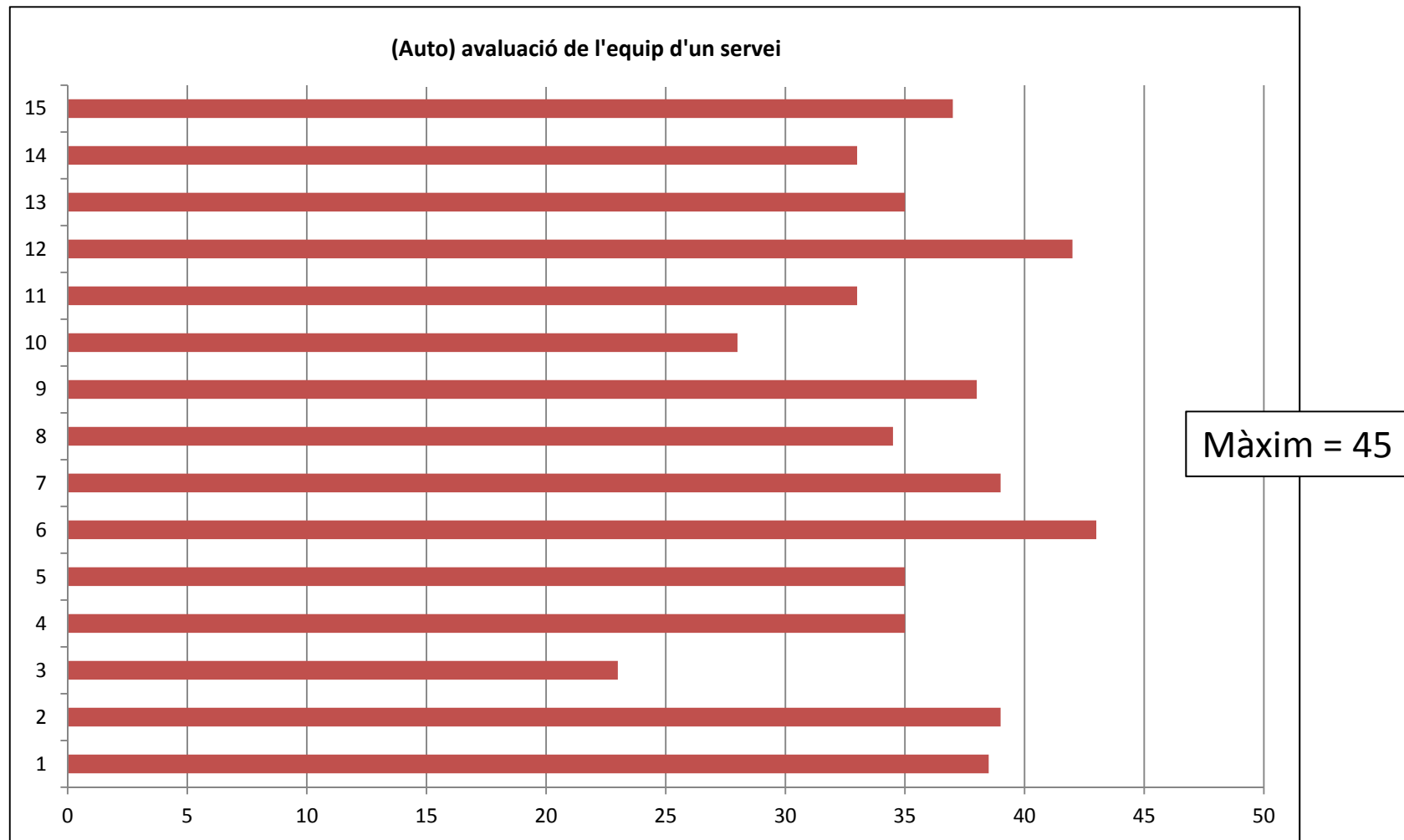
- ☐ Mai o gairebé mai
- ☐ Sí, però de manera poc sistemàtica (bastant informal)
- ☐ Sí, sistemàticament

# Qüestionari autoavaluació de l'equip d'un servei

- Equip d'un servei = EAP
- Dedicació agenda comunitària (temps, tècnics)
- Valoració a nivell intern, institucional, comunitari
- S'adapta a una puntuació (no prevista a l'inici)
- Valoracions més homogènies, tot i que dedicació força diferent
- Els més avançats en activitats comunitàries estan en fase d'estabilització
- Dedicació més comú: 1-5 hores reunions/darreres 5 setmanes (excepte 2 EAP)
- Dedicació professionals: alguns, però < 50%



# Qüestionari autoavaluació de l'equip d'un servei



# Qüestionaris autoavaluació

## Qüestionari d'avaluació d'un equip comunitari

3. Atribueix un percentatge del temps que dediques a les següents tasques (es la teva jornada):

- ☐ Administració i gestió
- ☐ Realització/execució d'activitats
- ☐ Planificació/organització d'activitats
- ☐ Relacions amb nous agents

Altres:

4. Durant l'últim any o curs, s'ha incorporat nova gent (ciutadania) al grup?

- ☐ No, som els mateixos que fa un any
- ☐ Sí. Indica quants del total de participants són nous d'aquest darrer any:

5. Quina de les afirmacions següents defineix millor les relacions entre els participants i els agents de la comunitat que no participen en el pla comunitari?

- ☐ Gairebé no ens relacionem
- ☐ Tenim relacions molt puntuals o ocasionals i de caire formal
- ☐ Mirem de relacionar-nos-hi amb relativa freqüència

1. L'equip disposa d'un pla de treball que fixa els objectius i l'estratègia de l'acció comunitària més enllà de la programació d'activitats?

- ☐ No
- ☐ Disposem del projecte anual (programació d'activitats)
- ☐ Sí, tenim un pla de treball plenament vigent d'objectius i estratègia pel que fa al pla comunitari

2. En el darrer any o curs, professionals de l'equip han participat en espais de formació o recerca aplicable a l'activitat professional?

- ☐ Sí, quantes hores?
- ☐ No

3. Dins l'equip, com estan repartides les tasques i les responsabilitats pel que fa a l'acció comunitària?

- ☐ No hi ha un repartiment de tasques i responsabilitats, entre tots ho anem fent tot
- ☐ Només per a algunes tasques o funcions molt puntuals hi ha una persona de l'equip que sempre se n'encarrega
- ☐ Disposem d'un repartiment força clar de tasques i funcions en la feina diària

4. Quina de les afirmacions següents penseu que reflecteix millor la feina del dia a dia de l'equip?

- ☐ Si fa o no fa, sempre fem més o menys el mateix
- ☐ Anem canviant la feina i hi incorporem noves activitats o relacions comunitàries cada any, però de manera força improvisada
- ☐ Anem canviant la feina i incorporem noves activitats o relacions comunitàries cada any, però de manera organitzada o planificada

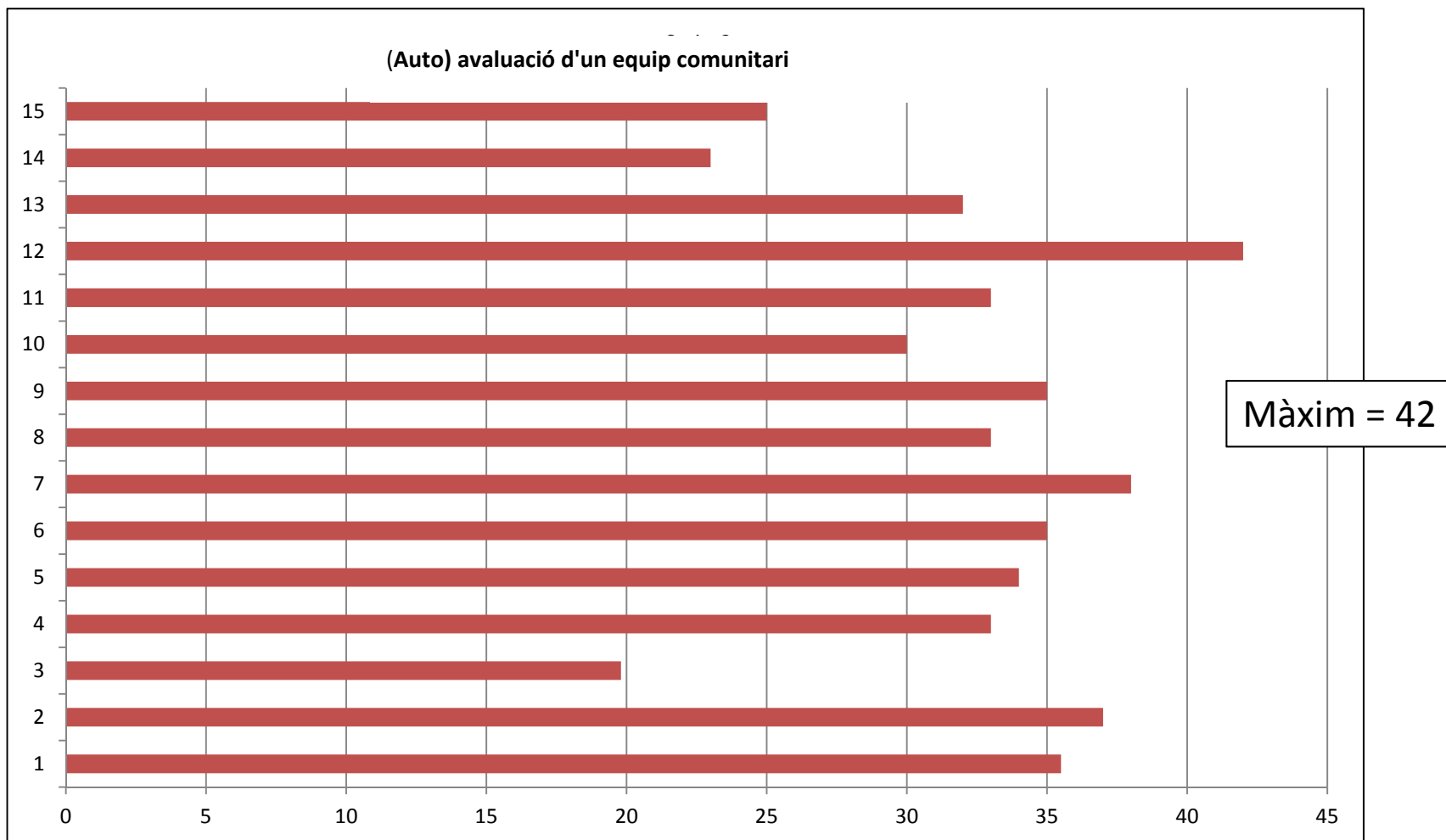
5. L'equip fa anualment una avaluació de la seva estratègia comunitària?

- ☐ Normalment no
- ☐ Sí, però de manera poc sistemàtica (bastant informal)
- ☐ Sí, sistemàticament. Amb quina periodicitat?

# Qüestionari autoavaluació d'un equip comunitari

- L'equip que dinamitza l'acció comunitària
- Tres nivells de relació: intern, institucional, comunitari
- Examina també dedicació i avaluació de l'estratègia comunitària
- Temps dedicat a diferents tasques (%): administració/ gestió, realització/execució activitats, planificació/ organització activitats, relacions amb nous agents
- Trobades, compartir espais, lideratge i incorporació nova gent
- Sols 1 EAP respon correctament al temps dedicat a les diferents activitats ( $\Sigma = 100\%$ )

# Qüestionari autoavaluació d'un equip comunitari



# Indicadors comparatius

- 16 EAP participants i 32 no participants
- Pendent enviar qüestionaris als 32
- Morbiditat poblacional

## Indicadors:

- ☐ Sociodemogràfics
- ☐ Morbi-mortalitat
- ☐ Consum de recursos
  - Generals
  - Hospitalitzacions aguts
  - Atenció primària (contactes)
  - Atenció sociosanitària
  - Atenció en salut mental
  - Prestació farmacèutica
  - Hiperfreqüentadors

## Processos clínics

- ☐ MPOC
- ☐ Asma
- ☐ ICC
- ☐ Cardiopatia isquèmica
- ☐ Diabetis mellitus
- ☐ AVC
- ☐ HTA
- ☐ I Renal crònica
- ☐ Cirrosi hepàtica
- ☐ SIDA
- ☐ Neoplàsies malignes
- ☐ Malalties ap. Locomotor
- ☐ Osteoporosi
- ☐ Artrosi
- ☐ Dolor crònic
- ☐ Trastorn mental sever
- ☐ Demències
- ☐ Depressió

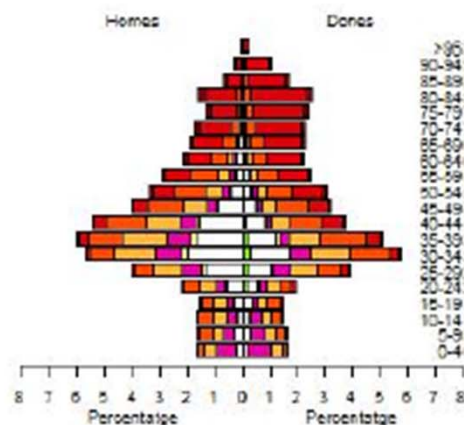
# Comparativa: EAP ComSalut i EAP no participants a ComSalut

## ComSalut

### EAP BARCELONA 1A BARCELONETA

Comparació amb els EAP de control. Any 2014

BCN 1 A: Barceloneta



**Titularitat:** INST. PRESTACIONS ASSISTENCIA MEDICA P.M

**Ubicació:** BARCELONA LITORAL MAR

**Població:** 15.382 assegurats

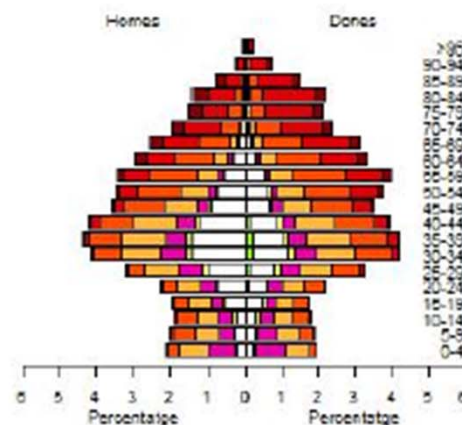
**NUSSP:** B: Baixes

**RTE:**

**Titularitat:** Entitat proveïdora; **Ubicació:** Àrea de Gestió Assistencial; **Població:** Nombre d'assegurats a risc durant l'any 2014;

**NUSSP:** Necessitat d'utilització de serveis sanitaris públics (proporció d'usuaris); **RTE:** Renda territorial estandarditzada

Control 1: BCN 3 D: Bordeta



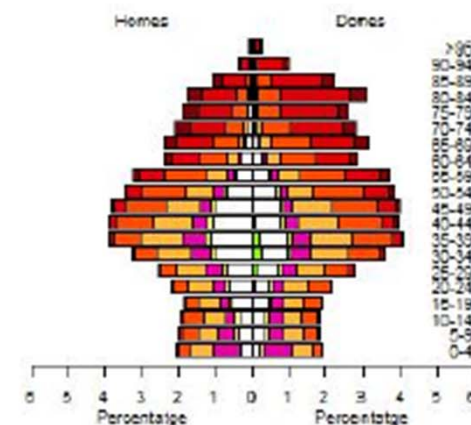
**INSTITUT CATALÀ DE LA SALUT**

**BARCELONA ESQUERRA**

**31.061 assegurats**

**B: Baixes**

Control 2: BCN 9 C: Congrés



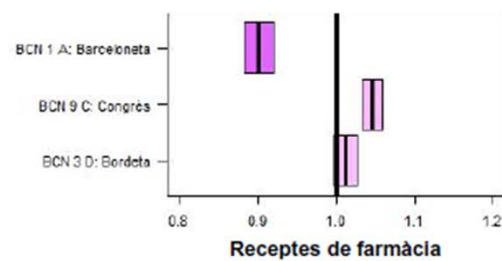
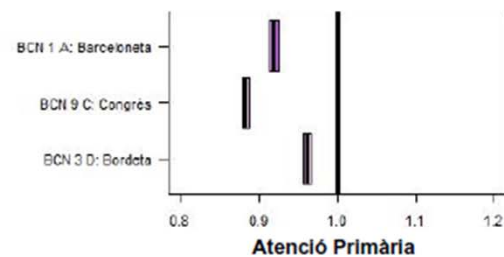
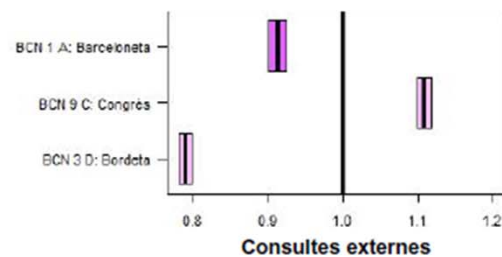
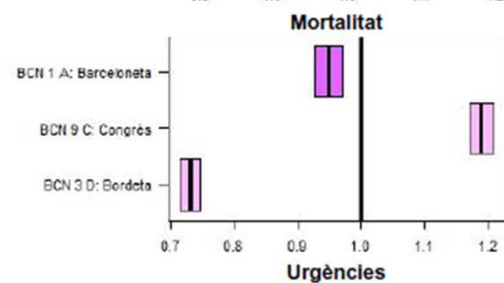
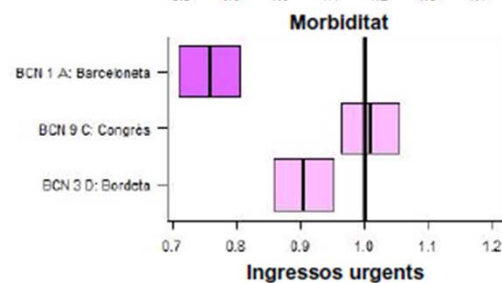
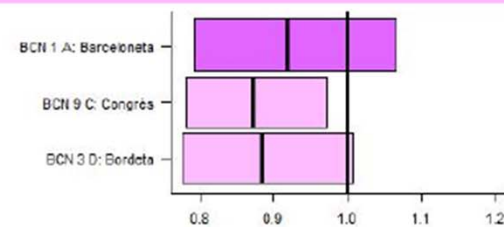
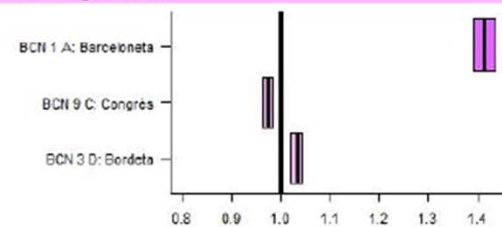
**INSTITUT CATALÀ DE LA SALUT**

**BARCELONA DRETA**

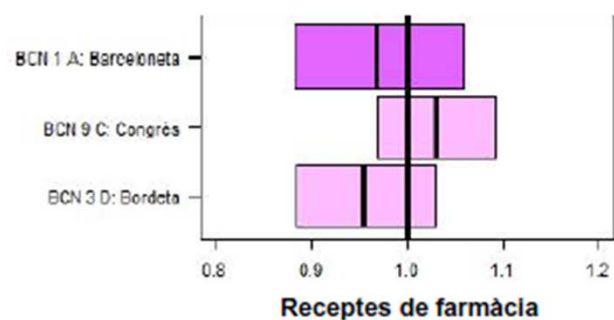
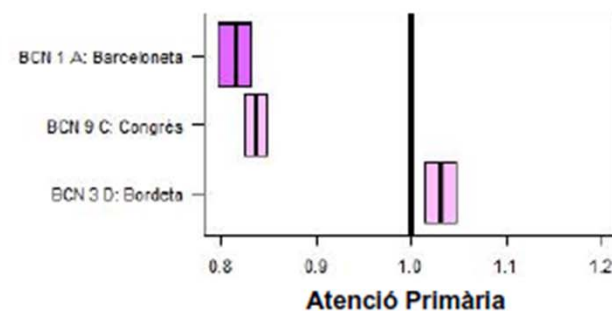
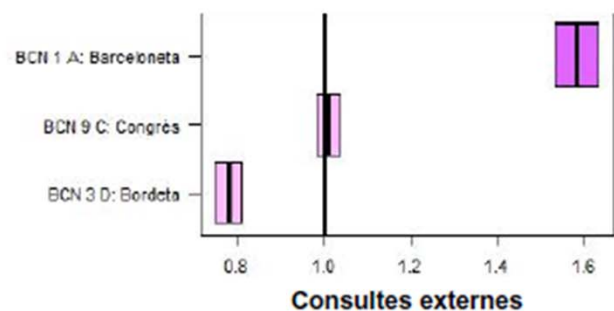
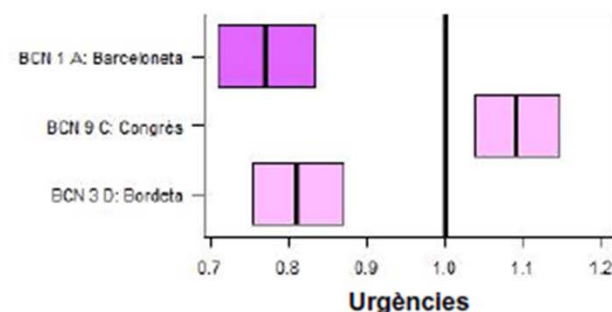
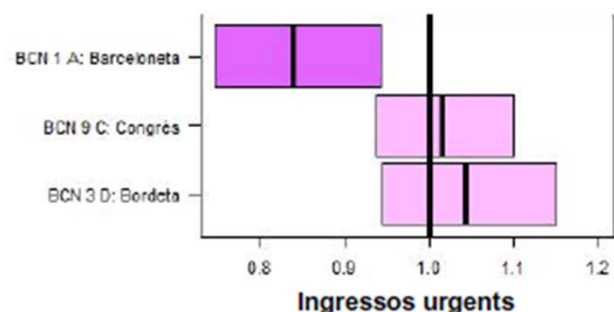
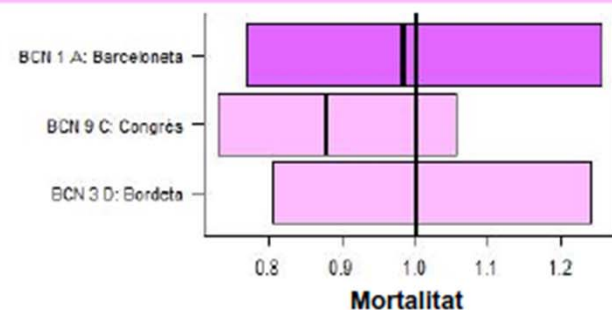
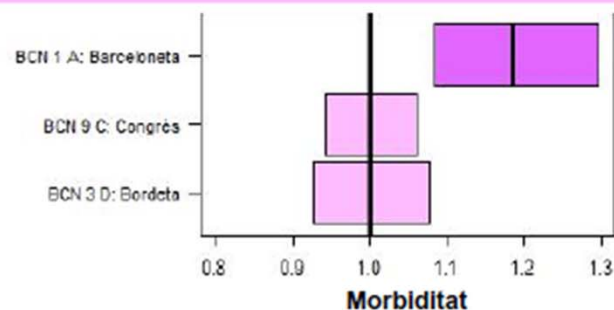
**35.471 assegurats**

**B: Baixes**

## Població general



## Població amb insuficiència cardíaca







MOLTES  
GRÀCIES

Quino